

LONAY, *Alexander, Anatole*, landbouwkundig ingenieur werd te Sint-Truiden geboren op 4 juli 1852 en overleed te Mons op 26 juni 1937. Hij was de zoon van Jean-Noël, landbouwer en Isabelle Masseur. Hij was gehuwd met Esther Vincent.

Lonay behaalde het diploma van landbouwkundig ingenieur aan het Landbouwkundig Instituut te Gembloux in 1872. In 1890 was hij een der stichters van de Vereniging van afgestudeerde ingenieurs van het Landbouwkundig Instituut van Gembloux en hij was voorzitter van deze Vereniging van 1913 tot 1919. Lonay werd in 1875 benoemd als assistent in het Landbouwkundig Instituut te Gembloux, dat geleid werd door Arthur Petermann (1845-1902). Van einde 1876 tot in 1879 was Lonay verbonden aan het overheidsbedrijf van het landgoed Pustomyty in Rusland (thans ligt dit landgoed in Oekraïne in de buurt van de stad L'vov). Na zijn terugkeer in België werd hij aangesteld als laboratoriumdirecteur van de suikerraffinaderij La Ruche te Gent en vervolgens werd hij directeur van de suikerraffinaderij te Liers (Luik). Al in 1880 publiceerde Lonay in de *Sucrierie belge* een artikel over de aankoop van suikerbieten voor het uitvoeren van analyses. In 1886 publiceerde hij een praktisch handboek "*La Culture de la Betterave Sucrière*".

Op 26 september 1885 richtte het Rijk een Dienst op van Staatsagronomen met als voornaamste opdracht de methoden van de landbouwkundige wetenschappen te vulgariseren voor de landbouwers. Lonay werd onmiddellijk benoemd als Staatsagronoom voor Limon-Henegouwen. Naast het geven van een vijftigtal lezingen per jaar, moest hij proefvelden aanleggen die moesten dienen voor het praktisch onderwijs van de landbouwers. In dit kader publiceerde Lonay verschillende werken: over de noodzaak om landelijke melkverenigingen te promoten (1889), over de teelt van peulgewassen (1889), over de proefvelden (1890), enz. Hij behield deze functie tot in 1911. Op 14 april 1887, tijdens de stichtingsvergadering van de Association belge des chimistes, was Lonay aanwezig als enige landbouwkundig ingenieur. Tijdens de bijeenkomst van 7 september 1887 stelde de voorzitter van de Association, Edouard Hanuise (1842-1913) voor om een tweede studiegroep op te richten (naast de eerste studiegroep van de specialisten van de suikerraffinaderijen) over de landbouwscheikunde. Lonay stelde echter voor om te wachten met deze oprichting totdat alle zeven directeurs van de proefstations lid waren van de Association. Dit is de reden waarom de officiële installatie pas plaats vond op 7 augustus 1889 met A. Petermann als voorzitter en A. Lonay als ondervoorzitter. Tot

aan de opheffing van de studiegroepen in 1898 en de vervanging door lokale secties was de activiteit van de "section de chimie agricole" zeer intens. Gedurende een twintigtal bijeenkomsten te Brussel werden er heftige discussies gevoerd tussen de directeurs van de proefstations, de officiële scheikundigen en deze die in de privé werkten. Het merendeel van de discussies concentreerde zich rond drie onderwerpen: de problematiek van de aankoop en de analyse van suikerbieten, de analyse van scheikundige kunstmeststoffen en de analyse van akkergronden in België. Lonay publiceerde ook artikelen over de technieken en de productie van tabak. Op 2 juni 1897 hield hij een lezing over de analyse en de verkoop van gerst voor de brouwerijen. Een typisch voorval om de ideeën van Lonay beter te begrijpen is zijn tussenkomst op de bijeenkomst van 3 juni 1896, toen de noodzakelijke herziening van de wet op de vervalsingen van kunstmest (wet van 29 december 1887) ter sprake kwam. Hij stelde vast dat deze wet van 1887 geen einde had kunnen stellen aan de misbruiken in de handel van kunstmest. Hij deed dertien voorstellen om de oude wet te herzien zodat de herziene wet de landbouwers beter kon beschermen tegen het bedrog waarvan zij regelmatig het slachtoffer waren. In 1898 werden de studiegroepen vervangen door lokale, of beter regionale secties. Lonay was voorzitter van de sectie te Mons van 1900 tot 1906. Hij hield hier talrijke lezingen. Lonay was in 1888 een van de oprichters van de Henegouwse Federatie van Imkerijen en van hun tijdschrift "*Le Progrès Apicole*". Van in 1889 gaf Lonay grondige cursussen over de agronomie aan de "École des Mines" te Mons. Hij creëerde in 1902 de eerste "École Mécanique Agricole" te Mons, die bedoeld was om landbouwkundige werktuigkundigen op te leiden. In 1911 werd hij te Ath benoemd als directeur van de provinciale school voor gewassen en veeteelt. Hij gaf daar lessen over motors, landbouwkundige machines, over smeerolie en de wetgeving. De afgeleverde diploma's hadden als titel: licentiaat in de agronomie. Van in 1911 werd hij door de Provincieraad van Henegouwen benoemd als provinciaal inspecteur voor het landbouwonderwijs. Lonay nam verder actief deel aan een groot aantal landbouwcongressen, zowel nationaal als internationaal: voor twintig congressen presenteerde hij zeventien rapporten. Naar het einde van zijn leven interesseerde Lonay zich steeds meer voor de politiek. Al in 1894 had hij een artikel gepubliceerd over de emancipatie van de landbouwers door de oprichting van verenigingen van eigenaars van landbouwgronden en de landbouwers zelf met de bedoeling om hun ervaringen uit te wisselen opdat betere landbouwkundige technieken op punt gesteld konden worden. In 1908 publiceerde hij te Parijs en te Mons een brochure over de "*Concentratie van het Kapitalisme*".

in de Landbouw". Hij was overtuigd dat de toekomst van de landbouw lag bij grootschalige uitbatingen, bij voorkeur van coöperatieve aard. Gedurende een dertigtal jaar publiceerde hij regelmatig over de Waalse Landbouw. In 1919 werd hij lid van de "Assemblée Wallonne", zonder ook maar enig belang te hechten aan taalkwesties. In 1935 werd hij lid van de plaatselijke afdeling van de "Ligue Wallonne" te Mons, die aangesloten was bij de "Concentration Wallonne". Zijn laatste werk handelde in 1930 over "*Van de Belgische Arbeidersklasse en de definitieve verovering van de Macht*" (*Du parti ouvrier belge et la conquête définitive du pouvoir*).

Hendrik Deelstra

Lit.

H. Deelstra, *De Afdeling "Landbouwscheikunde" van de Association belge des Chimistes*, *Scientiarum-Historia*, 31, 2005, (2), 51-60.